

Asia: VM068:00/2017

Kuuleminen henkilötunnuksen uudistamista koskevan työryhmän johtoryhmän väliraportista

Nykytilan ongelmat

Onko työryhmä mielestänne tunnistanut oikeat haasteet nykyjärjestelmässä? Onko tiedossanne sellaisia ongelmia, jotka tulisi näiden lisäksi huomioida?

-

Onko järjestelmässä sellaisia elementtejä, joista ei mielestänne saisi luopua?

-

Tulevaisuuden näkymät ja haasteet

Millaisten ilmiöiden oletatte vaikuttavan henkilön yksilöinnin ja identiteetin tarpeisiin tulevaisuudessa? Onko joihinkin muutostrendeihin reagoiminen erityisen kriittistä tulevaa ratkaisua suunniteltaessa?

-

Miten näette nykyisen henkilötunnusjärjestelmän mahdollisuudet vastata tulevaisuuden haasteisiin?

-

Oletteko tunnistaneet sellaisia jo olemassa olevia tarpeita, joihin väliraportissa esitetyt ratkaisumallit eivät kykene vastaamaan?

-

Biometria

Miten näette biometrian hyödyntämismahdollisuudet uudistuksessa?

-

Millaisia mahdollisuuksia biometria tarjoaa?

-

Millaisia riskejä näette biometrian hyödyntämisessä?

-

Ratkaisumallien arviointi

Kommentteja minimimallista

-

Kommentteja keskitetystä mallista

-

Kommentteja hajautetusta mallista

-

Millä tavalla työtä tulisi mielestänne jatkossa suunnata? Mitkä elementit esitetyistä malleista ovat mielestänne tarkoituksenmukaisia jatkoselvityksen kannalta?

-

Mitä elementtejä malleista puuttuu tai haluaisitteko esittää kokonaan toisenlaista ratkaisumallia?

-

Vaikutukset

Miten vaikutusarviointia olisi mielestänne tarkoituksenmukaista tehdä, kun jatkoselvityksen kohde on konkretisoitunut?

-

Mitä tahoja olisi mielestänne tärkeää kuulla vaikutuksia arvioitaessa?

-

Miten arvioisitte vaikutuksia järjestelmiinne tai toimintaanne seuraavissa tilanteissa, olettaen mahdollisuuden kohtuulliseen siirtymäaikaan:

A) henkilötunnuksen välimerkki muutetaan tai lisätään uusi välimerkki

B) henkilötunnuksesta poistetaan sukupuolietieto

C) henkilötunnuksesta poistetaan syntymäaika

D) henkilötunnuksen muoto muutetaan kokonaisuudessaan erilaiseksi merkkisarjaksi

-

Muut kommentit

Muita kommentteja väliraportista tai selvityksen kohteesta

-

Avoin vastauskenttä

Tähän voitte kirjoittaa vapaasti jäsennellyn avovastauksen

Valtiovarainministeriö on asettanut 21.8.2017 työryhmän selvittämään henkilötunnuksen uudistamista ja valtion takaaman identiteetin hallinnoimista. Työryhmän tehtävänä on esittää uusi kansallinen ratkaisu henkilöiden yksilöimiseksi. Tähän kuuluu esitys toimintamalliksi henkilöiden yksilöimiseen Suomessa ja kuvaus viranomaisten roolista henkilöön liittyvien ydintietojen hallinnassa. Tarkoituksena on tuottaa malli, jossa henkilön yksilöivä tunnus ja siihen liittyvät tiedot voidaan hallita erillisinä sekä toiminnallisesti että juridisesti.

Valtiovarainministeriö on pyytänyt lausuntoa henkilötunnuksen uudistamista koskevan työryhmän johtoryhmän väliraportista.

Sosiaali- ja terveysministeriö lausuu huomioinaan seuraavaa.

Väliraportissa on laajasti pohdittu henkilötunnukseen liittyviä kehittämistarpeita ja ratkaisumalleja. Raportissa on tunnistettu muutostarpeet tietojärjestelmiin, erityisesti sote-järjestelmien muutostarpeita on tuotu esille kattavasti. Ratkaisuehdotuksilla vaikuttaisi olevan mahdollista ratkaista nykyisiä haasteita liittyen erityisesti ilman virallista henkilötunnusta olevien henkilöiden asiointiin sosiaali- ja terveydenhuollossa ja tähän liittyen asiakastietojen käsittelyyn sekä henkilötunnuksen vaihtumiseen.

Sosiaali- ja terveysministeriö kiinnittää huomiota siihen, että väliraportti painottuu biometrisiin tunnisteisiin, jotka ovat kuitenkin eri asia kuin itse henkilötunnus. Sosiaali- ja terveysministeriön painottaa henkilötunnuksen myöntämisprosessin tärkeyttä. Esimerkiksi maahanmuuttajien kohdalla olisi tärkeä saada aikaan raportissa mainittu ”kevytidentiteetti”, joka voitaisiin antaa maahanmuuttajalle kevyellä prosessilla. Kun henkilön identiteetti olisi myöhemmin varmistunut, pitäisi henkilötunnus vaihtaa kevytidentiteetistä virallistettuun identiteettiin.

Henkilötunnuksen nykyinen hallintamalli on hyvin keskitetty. On olemassa yksi kansallinen tunnus, jota käytetään kaikissa yhteyksissä. Vaihtoehtona esitetään mallia, jossa olisi useita sektorikohtaisia identiteettejä ja tunnukset toisiinsa yhdistävä keskusrekisteri. Hajautettu malli antaisi yksilölle suuremman kontrollin omiin tietoihinsa. Esimerkiksi tunnukseella, jonka henkilö joutuu antamaan koululle, ei pystyisi hakemaan terveystietoja tai asepalveluksen tietoja. Tämä olisi yksi tapa ehkäistä väärinkäytöksiä. Tarvittaessa yhdistävä tieto olisi edelleen mahdollista hakea keskusrekisteristä. Tämä vaihtoehto olisi moderni ja yksilökeskeinen. Sosiaali- ja terveysministeriö toteaa, että hajautettu malli tuottaisi hyötyjä, mutta huomioitavaa on, että se olisi kuitenkin monimutkaisin ja kallein toteuttaa.

Sosiaali- ja terveysministeriö toteaa, että henkilötunnuksen muodolla ei ole sosiaali- ja terveydenhuollon kannalta suurta merkitystä. Sosiaali- ja terveydenhuollossa tapahtuu edelleenkin paljon kasvokkain tapahtuvaa asiointia ja silloin on merkitystä sillä, että henkilötunnus olisi henkilön itsensä muistettavissa ilman teknisiä apuvälineitä. Vaihtoehtona voisi olla se, että asiakkailta olisi

jokin sähköinen tunnistusväline myös perinteisessä asiointissa; esimerkiksi puhelimesta oleva sähköinen henkilöllisyystodistus.

Sosiaali- ja terveysministeriö puoltaa mallia, jossa käytetään uutta muotoa olevaa henkilötunnusta ja sitä hyödyntävää puhelimesta olevaa sähköistä henkilökorttia. Tähän täytyisi kuitenkin yhdistää prosessi, jonka avulla saadaan käytettävissä oleva tunnus myös henkilölle, jonka identiteettiä ei pystytä aukottomasti varmistamaan. Tässä yhteydessä voitaisiin käyttää biometrisiä tunnisteita. Samalla voitaisiin harkita sitä, voisiko joidenkin muiden maiden kansalaisten henkilötunnusta käyttää suoraan henkilötunnuksena Suomessa ilman, että heille luodaan suomalainen tunnus.

Sosiaali- ja terveysministeriö kiinnittää huomiota siihen, että muutos edellyttäisi muutoksia kaikkiin tietojärjestelmiin. Nämä muutokset tietojärjestelmään kestäisivät useita vuosia ja aiheuttaisivat kustannuksia.

Laakkonen Annimari
STM